

Motion till riksdagen

1989/90:L710

av Kent Lundgren m.fl. (mp)

Ränta vid konsumentkrediter

Mot.
1989/90
L710–715

Bakgrund

Förr i tiden fanns s.k. procentare och lånehajar, som utgjordes av en liten men avskydd grupp i det svenska samhället. Det var i yttersta nödfall man vände sig till en sådan figur, och de som tvingades utnyttja dennes tjänster hamnade ofta i ohållbara situationer i sina försök att komma ur denna parias klor.

I dagens kreditmarknad har procentarrollen tagits över av tidigare seriösa och moraliskt strikta penninginstitutioner, såsom banker och andra typer av penningbolag. Dessa kan dock inte gå direkt in i branschen, eftersom man har Bankinspektionen samt ett regel- och lagpaket över sin vanliga verksamhet, utan man gör det genom att bilda kontokortsföretag, finansbolag och andra obskyra former av penninginrättningar.

Det moraliska förfallet på penningmarknaden

Olikheten mot det gamla ockerskräet består mest i att kunden förr i tiden hade kontaktinitiativet mot procentaren, medan dagens penninghajar använder en aggressiv marknadsföring för att lura svaga och/eller ekonomiskt klämda människor att låna pengar.

Man är lika ohämmad att ta ut räntor som förr och i en hel del fall uppgår dessa till mer än 40 % i dag.

Man splittrar gärna upp avgifter och dylikt i informationstexten, så att kunden har svårt att se de verkliga kostnaderna och hur hårt ränta-på-ränta-syndromet slår mot hans ekonomi.

Man använder diverse knep för att ytterligare höja sina vinster genom exempelvis udda förfalldagar, som – tack vare modern datateknik – automatiskt debiterar förseningsräntan på nästa räkning till kunden. Man rider på kundens glömska att komma ihåg udda dagar och dessa småbelopp ger – tack vare sin mångfalld – stora pengar till kreditinstitutet.

Dessutom har många företag tagit sig för att inte längre godkänna de förr så heliga post- och bankinbetalningsdagarna som mottagaredagar av betalning, utan hänvisar till den dag de tagit emot pengarna, dvs. när de fått medlen registrerade i sin dator. En del företag tar inte heller hänsyn till om förfalldagen infaller på s.k. bankfri dag – dvs. lördag, söndag eller annan helg-

dag – och att gammal praxis då tillät folk att betala på nästföljande bankdag. Dessa förfaringsätt ger många sköna "extra klirr" i dessa bolags kassakistor.

Mot. 1989/90
L710

Sammantaget har alla dessa metoder åstadkommit en successiv nedbrytning av etik och moral totalt sett och en del av dessa avarter användes numera även av våra myndigheter, elverk och andra avgiftsdebiterare.

Första räkningen från t.ex. RIKAB innehöll en udda förfalldodag och dessutom låg inget månadsskifte mellan räkningens ankomstdag och dess förfalldodag, vilket också borde vara förbjudet.

Problemen

Enligt konsumentverkets senaste undersökning har det visat sig att mer än 200 000 hushåll inte klarar av att betala sina skuldräntor. Fyra av fem hushåll som sökt socialbidrag har visat sig ha stora konsumentkulder. Endast en knapp fjärdedel hade utrymme att betala något lite mer än räntan, så att skulden minskade. Övriga tre fjärdedelar hade ett betalningsutrymme som var mindre än räntan, när vardagens levnadskostnader betalats.

De personliga konkurserna har ökat mycket kraftigt på grund av överkonsumtion via kontokort och postorderskulder och antalet lagsökta personer i januari 1989 hos kronofogdarna var 294 000.

I en Konsumentverksundersökning av 1 430 slumpvis utvalda personer bland kronofogdens klienter fann man att dessa hade ca 76 miljoner i lagsökta skulder. Ca 37,5 miljoner var konsumtionskulder och resten bestod mest av skatteskulder och bostadslån.

Effekter

Man kan konstatera att den rävsax som ränta-på-ränta-systemet satt u-länderna i, nu också drabbat den enskilda människan i i-länderna. Och grundorsaken är att släpphänta politiker har tillåtit en moralisk nedrustning inom hela creditsystemet visavi den enskilda människan.

Men denna släpphänthet har också lett till att penningen – som är avsedd att gälla som betalningsmedel för underlättande av handelsförbindelser mellan parter – har upphöjts till en handelsprodukt i sig själv, vilket är en helt barock utveckling.

Regeringen har vid skilda tillfällen manat en del av dessa bolag till återhållsamhet med uttaget av effektiv ränta, men förgäves. En ränta-på-ränta-beräkning visar att skulden fördubblas enligt följande:

- * vid 6 % tar det 12 år
- * vid 12 % tar det 6 år
- * vid 24 % tar det 3 år
- * vid 48 % tar det 1,5 år

Kontokortbolagen ligger i dag kring 40 % och systemet innebär att skulden dubblas mycket snabbt med hjälp av ränta-på-ränta och människor som hamnar i konsumtions- och kontokortskarusellen sitter sedan ohjälpligt fast.

Åtgärder

Mot. 1989/90

L710

Ingen bör få debitera en effektiv ränta som är högre än gällande diskonto plus 15 %. Kan man inte finansiera sin utlåning och ändå generera hyfsad vinst, med denna räntesats, så har man inte på marknaden att göra.

Av ovanstående anledningar anser motionärerna att det finns skäl att reglera denna verksamhet, genom att i lag fastställa de moraliska och etiska regler som skall gälla i handel och kreditgivning till fysiska – och eventuellt även juridiska – personer, eftersom marknaden inte klarar detta själv.

När det gäller att ge krediter utan säkerhet, så behandlas det i separat motion.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen begär att regeringen låter utreda lämplig övre gräns för effektiv totalränta i kreditaffärer gentemot enskild person och återkommer med lagförslag till riksdagen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att postens och bankens datumstämpel skall gälla som effektiv betalningsdag,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utsändandet av faktura vid reglering av periodisk avgift, eller vid skuldreglering, skall ske i så god tid att ett månadsskifte alltid finns mellan mottagandet och förfallodagen och att minst 15 kalenderdagar finns tillgängliga för betalning till post eller bank,

4. att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att faktura, vars förfallodag inträffar på bankfri dag, får betalas nästföljande bankdag.

Stockholm den 24 januari 1990

Kent Lundgren (mp)

Gösta Lyngå (mp)

Anita Stenberg (mp)